

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **S. N.**

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 189 § 2 k.k. i innych,
w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne tymczasowe
aresztowanie,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 23 sierpnia 2023 r.

wniosku Sądu Okręgowego w Radomiu zawartego w postanowieniu

z dnia 11 lipca 2023 r., sygn. akt II Ko 5/23,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**przekazać sprawę S. N. o odszkodowanie i zadośćuczynienie
za niesłuszne tymczasowe aresztowanie do rozpoznania Sądowi
Okręgowemu w Częstochowie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Radomiu postanowieniem z dnia 11 lipca 2023 r., sygn. akt II Ko 5/23, zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Uzasadniając swoją inicjatywę Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie występują okoliczności, które mogłyby stwarzać uzasadnione wątpliwości co do obiektywnego rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. W tym kontekście Sąd zwrócił uwagę na to, że sprawa S. N., który został uniewinniony od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 189 § 2 k.k. i art. 211 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a został skazany za czyn z art. 216 § 1 k.k., była już wcześniej przekazywana przez Sąd Najwyższy w ramach instytucji z art. 37 k.p.k. – na etapie

rozpoznawania sprawy przez Sąd Rejonowy w Radomiu, postanowieniem z dnia 12 września 2017 r., III KO 69/17, do Sądu Rejonowego w Kozienicach (II K 535/17) oraz na etapie rozpoznawania sprawy w postępowaniu odwoławczym, postanowieniem z dnia 14 października 2021 r., III KO 80/21, do Sądu Okręgowego Kielcach (IX Ka 1714/21).

Sąd wnioskujący w treści uzasadnienia wskazał, że organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie jest wprawdzie Prezes Sądu Okręgowego w Kielcach, ponieważ to ten sąd wydał ostateczne orzeczenie kończące postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego, jednakże – jak dalej wywodził – w jego ocenie, kwestia braku wątpliwości co do bezstronności sądu nie może być pominięta w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie z samego choćby względu na jej konstytucyjny wymiar i idące za tym dobro wymiaru sprawiedliwości. Sąd Okręgowy wyraził przy tym pogląd, że nie ma wątpliwości, iż w niniejszej sprawie dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga, by rozpoznał ją sąd, co do którego nie będzie choćby cienia wątpliwości co do jego bezstronności. W sytuacji, gdy tego rodzaju sprawę rozpoznać miałby Sąd Okręgowy w Radomiu, to w odbiorze społecznym mogłaby pojawić się wspomniana wątpliwość, ponieważ niewłaściwe wydaje się orzekanie w sprawie dotyczącej wniosku S. N. o odszkodowanie i zadośćuczynienie przez sąd, który utrzymał w mocy postanowienie o stosowaniu tymczasowego aresztowania i który następnie został wyłączony od rozpoznania apelacji w sprawie II K 535/17.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zawarta w treści postanowienia z dnia 11 lipca 2023 r., sygn. akt II Ko 5/23, inicjatywa Sądu Okręgowego w Radomiu zasługuje na uwzględnienie.

Chociaż było to już akcentowane na gruncie sprawy S. N. raz jeszcze, w okolicznościach rozpoznawania niniejszego wniosku, należy zwrócić uwagę, że stosowanie przepisu art. 37 k.p.k. ma wyjątkowy charakter z uwagi na możliwość odstąpienia od właściwości miejscowej sądu, będącej przecież zasadą konstytucyjną. Przekazanie sprawy powinno nastąpić więc jedynie w sytuacji, gdy występują realne okoliczności, które – w wypadku rozpoznania sprawy przez sąd właściwy – mogą zagrażać dobru wymiaru sprawiedliwości. W judykaturze przyjmuje się, że do takich okoliczności zaliczyć należy sytuacje, które – w realiach konkretnej sprawy – mogą

wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie, nawet mylne, o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 1995 r., III KO 34/95, OSNKW 1995, z. 9 -10, poz. 68; z dnia 8 marca 2006 r., IV KO 9/06; z dnia 13 listopada 2008 r., IV KO 130/08; z dnia 8 kwietnia 2021 r., IV KO 33/21; z dnia 22 grudnia 2021 r., III KO 92/21).

Wystąpienie takich okoliczności sygnalizuje po raz kolejny Sąd Okręgowy w Radomiu i z jego argumentacją należy się zgodzić. Niniejsza sprawa dotyczy bowiem mającego toczyć się przed tym sądem postępowania o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec S. N.. Tymczasowe aresztowanie zaś stosowane było przez Sąd Rejonowy w Radomiu, a zażalenia w tym zakresie rozpoznawał Sąd Okręgowy w Radomiu. Jak już wcześniej nadmieniono, wobec całokształtu okoliczności przedstawionych w postanowieniach Sądu Najwyższego (III KO 69/17 i III KO 80/21) zapadłych w postępowaniu merytorycznym, przekazujących sprawy w pierwszej i drugiej instancji, z uwagi na dobro sprawiedliwości, innym sądom niż te miejscowo właściwe, również i w realiach przedmiotowej sprawy sytuacja, w której Sąd Okręgowy w Radomiu rozpoznawałby wniosek S. N. o przyznanie odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne stosowanie środka zapobiegawczego, bezsprzecznie w odbiorze społecznym mogłaby wywołać przekonanie o braku warunków do orzekania przez ten Sąd w sposób obiektywny.

W związku z tym Sąd Najwyższy, przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Częstochowie, którego siedziba znajduje się w realnie bliskiej odległości od siedziby Sądu Okręgowego w Radomiu, a jednocześnie położona jest również poza obszarem właściwości sądów procedujących już na wcześniejszych etapach postępowania w sprawie S. N..

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[K.K.]

[ł.n]

